

EUROPEISKA GEMENSKAPERNAS KOMMISSION

Bryssel den 29.04.1998
KOM(1998) 246 slutlig

MEDDELANDE FRÅN KOMMISSIONEN

**Energieffektivisering i Europeiska gemenskapen
- inför en strategi för rationell energianvändning**

1. Behovet av förnyade insatser för att främja energieffektivisering

Både på gemenskaps- och medlemsstatsnivå är det brådskande och nödvändigt att mer aktivt främja energieffektiviseringen, särskilt mot bakgrund av överenskommelsen från Kyoto att minska utsläppen av CO₂, men inte enbart därför. En ökad energieffektivisering ger en mer hållbar energipolitik och säkrare tillgång, och får även många andra fördelar. Det är emellertid viktigt att betona att en ökad energieffektivisering kommer att spela en nyckelroll för att gemenskapen skall kunna uppfylla sitt Kyotomål på ett ekonomiskt genomförbart sätt.

Det antagande som ligger till bakgrund för detta meddelande är, att även om energiintensiteten sakta men säkert har minskat de senaste åren, är det av avgörande betydelse att vidta nödvändiga åtgärder för att säkerställa en väsentlig förbättring av energieffektiviseringen, vilket även avspeglas i en väsentligt minskad energiintensitet. Medlemsstaterna och regionala och lokala myndigheter kommer att spela en avgörande roll i detta sammanhang, eftersom en stor del av insatserna för en bättre energieffektivisering görs på nationell nivå.

Kommissionens avsikt med att lägga fram detta meddelande nu kan sammanfattas på följande sätt:

- Att betona den ekonomiska potential för energieffektivisering som finns.
- Att belysa både framgångar och bakslag för de energistrategier som följts hittills och dra nödvändiga slutsatser.
- Att betona behovet av fler insatser på medlemsstatsnivå och regional nivå parallellt med insatser på gemenskapsnivå.
- Att åter fokusera uppmärksamheten på att främja energieffektivisering och stimulera diskussion för att nå fram till en mer detaljerad handlingsplan.
- Att på detta särskilda område förbereda för gemensamma och samordnade strategier och åtgärder som behöver vidtas mot bakgrund av Kyotoöverenskommelsen.

Att spara energi har varit ett fastställt politiskt mål för gemenskapen och dess medlemsstater sedan den första oljekrisen 1973, då en trygg energiförsörjning var av största vikt och energisparande var en viktig del av strategin för att minska oljeimporten, särskilt med tanke på de höga energipriserna. När detta tryck försvann minskades emellertid även ansträngningarna för att förbättra energieffektiviteten avsevärt.

En mer långsiktig syn på en minskning av energibehovet ledde till insikten att det var möjligt att bryta "kopplingen" mellan ekonomisk tillväxt och energiförbrukning, så att BNP kunde öka utan en motsvarande ökning av energiförbrukningen. Marknadshinder och fallande priser har emellertid begränsat möjligheterna att bryta denna "koppling", särskilt vad gäller slutanvändningen av energi. Man kan notera utvecklingen av energiintensiteten i unionen mellan 1974 och 1995¹, vilken visas i diagram A.

¹ Energi i Europa "1997 - Annual Energy Review", Europeiska kommissionen, september 1997, s. 66. Samt Eurostat (Inhemsk bruttoförbrukning/BNP.)

Trots att det på gemenskaps- och medlemsstatsnivå finns energieffektiviseringsprogram för slutanvändare för att ta bort dessa hinder, finns många av hindren för en rationell energianvändning från 1970-talet fortfarande kvar idag. En analys av nuvarande situation visar att det behövs ökade insatser, inbegripet bättre gemensamma och samordnade strategier och åtgärder på gemenskaps- och medlemsstatsnivå, för att öka energieffektiviseringen, särskilt beträffande elanvändning, eftersom elproduktionen står för omkring 30 % av gemenskapens koldioxidutsläpp.

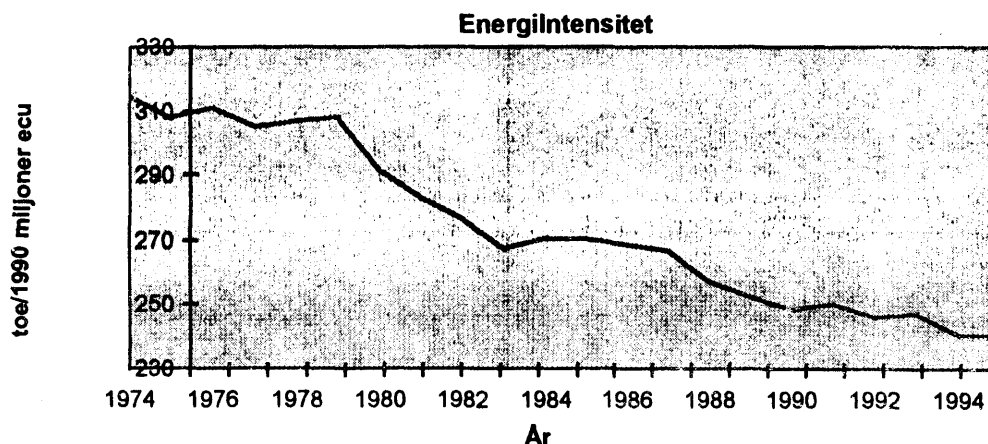

Diagram A. Utvecklingen av primär energiintensitet 1974 - 1995 (toe/1990 miljoner ecu)

I detta meddelande gör kommissionen följande:

- i) Beskriver potentialen för energieffektivisering från och med nu och till och med 2010.
- ii) Analyserar karaktären av och de olika typerna av hinder för att utnyttja denna potential.
- iii) Granskar program och åtgärder och deras betydelse för hinder och möjligheter.
- iv) Undersöker den ekonomiska grunden för program för att undanröja hindren för energieffektiviseringen.
- v) Föreslår delinnehåll i en strategi och prioriteringar för att uppnå den tillgängliga potentialen som speglar gemenskapens och medlemsstaternas roller och möjligheter.

Detta meddelande är endast det första steget mot en strategi för rationell energianvändning. Det innehåller ett politiskt åtagande om energieffektivisering och koncentreras på vad som är realistiskt och ekonomiskt genomförbart på kort och medellång sikt. Efter synpunkter från de andra institutionerna, medlemsstaterna och andra berörda parter kommer en mer detaljerad handlingsplan för energieffektivisering att utvecklas och mer konkreta insatser kommer att föreslås, liksom sätt att genomföra dem på.

Hur energieffektiviseringen tillsammans med andra sektoriella åtgärder kommer att bidra till åtagandena från Kyotomötet kommer att beskrivas ytterligare i ett kommande

meddelande från kommissionen om en övergripande strategi för minskning av koldioxidutsläppen efter Kyoto.

2. Att uppnå den tillgängliga energieffektiviseringspotentialen

Gemenskapens och medlemsstaternas insatser för att förbättra energieffektiviseringen och energiintensiteten kan motiveras ekonomiskt om det finns betydande potentiella individuella fördelar och samhällsfördelar som inte utnyttjas genom marknadskrafterna. Detta är fallet i dag, eftersom många kostnadseffektiva investeringar i energieffektiv teknik och energieffektiva metoder inte genomförs på grund av marknadsstörningar som är ett resultat av marknadshinder.

Om inga åtgärder vidtas för att främja energieffektivisering är det endast *marknadspotentialen* för energisparande som kan förväntas uppnås i praktiken, d.v.s. det som kan uppnås av individer och företag som ställs inför ofullständig kunskap och andra marknadshinder och utan ytterligare insatser i form av andra styrmedel. Vad som är ytterst viktigt att uppnå, särskilt mot bakgrund av Kyotoåtagandet, är emellertid den fullständiga *ekonomiska potentialen*. Ytterligare åtgärder, utöver vad som föreslås i detta meddelande, kan leda till att man uppnår den *samhälleliga potentialen* och den *tekniska potentialen*. Detta meddelande har särskilt riktats in på sådana åtgärder som är nödvändiga för att främja den ekonomiska potentialen för att förbättra energieffektiviseringen, som ett första och nödvändigt steg för att nå ekonomiska fördelar, säkerställa en fortsatt tryggad energiförsörjning samt uppnå gemenskapens mål för minskningen av koldioxidutsläpp.

Uppskattningar visar att den tillgängliga ekonomiska potentialen mellan 1998 och 2010, för samtliga sektorer tillsammans är omkring 18 % av den slutliga årliga energiförbrukningen 1995, vilket framgår av tabell 1².

Tabell 1. Tillgänglig ekonomisk potential i Europeiska unionen 1998 -2010

Sektor	Slutlig energiförbrukning, 1995 (Mtoe)	Tillgänglig potential till år 2010,
		Procentsats av 1985 års förbrukning
Industri	268	17%
Transport	270	14%
Hushålls- och tjänstesektorn	358	22%
Totalt	896	18%

² Uppskattning enligt Mure-modellen baserad på nuvarande energipriser. Europeiska kommissionen, mars 1998. Beräkningen för transportsektorn grundas helt och hållet på förbättringar i bränsleeffektiviteten. Om andra effekter, inbegripet modala omläggningar, inkluderas, beräknas potentialen för transportsektorn utgöra ca 25 % år 2010.

3. Varför potentialen inte uppnås: Ofullkomligheter, hinder och brister

Trots de miljömässiga, ekonomiska och energipolitiska fördelarna med energieffektivisering utnyttjar vi inte i tillräcklig utsträckning den kostnadseffektiva potentialen. Varken gemenskapens eller medlemsstaternas insatser hittills har lyckats övervinna de befintliga hindren för investeringar i energieffektivisering. En effektiv strategi för framtiden måste ta itu med de huvudsakliga hindren, vilka beskrivs nedan.

Energieffektivisering kommer endast att vinna betydelse på marknaden om **energipriserna** återspeglar energikostnaderna på ett korrekt sätt. Internalisering av de externa kostnaderna genom beskattning och avgifter är ett effektivt sätt att öka investeringar i energieffektivisering vilket visas i gemenskapens femte miljöhandlingsprogram kallat "mot en hållbar utveckling". Det är viktigt att inse, att samtidigt som ansträngningar görs för att förbättra energieffektiviseringen, genomgår energisektorn genomgripande förändringar, delvis på grund av EU-initiativ. Dessa förändringar kommer att påverka synen på energieffektivisering och dess roll. Genomförandet av den inre energimarknaden, med liberalisering och omstrukturering av både el- och gassektorn, kommer till exempel med säkerhet att påverka energieffektiviseringen. Å ena sidan kommer konkurrens att förbättra effektiviteten vid energiproduktion. Marknadskrafterna släpps fria, stordrift upptäcks och utvecklas, tariffstrukturerna förändras och nya aktörer intar nya roller. Å andra sidan kommer en liberalisering av energimarknaderna oundvikligen att innebära lägre energipriser. Samtidigt är det emellertid troligt att ökad konkurrens som ett resultat av den inre energimarknaden leder till en tariffstruktur för elindustrin som bättre återspeglar de verkliga produktionskostnaderna, utan dolda korssubventioneringar. I en tid av allmänt fallande energipriser, är det uppenbart att särskilda åtgärder för att främja energieffektivisering är av mer avgörande betydelse än någonsin.

Näst efter prissignaler är **brist på information eller ofullständig information** oftast det första hinder för energieffektivisering som man stöter på. Det är också det mest utbredda. Ofullständig information om produkten och brist på förutseende vad gäller prisutvecklingen från konsumenternas, tillverkarnas och andra intressegruppers sida hindrar införandet av effektivitetsåtgärder. Konsumenter får otillräcklig eller ofullständig information om driftskostnaderna från tjänstesektorn. Inköpen grundas sedan ofta på lägsta intialkostnader eller andra kriterier.

Det är också vanligt att information om systemtillämpningar av energiteknik inte finns eller inte är tillgänglig. Som ett resultat är utrustningen ofta överdimensionerad eller installeras på ett felaktigt sätt. Det råder också ofta brist på tekniskt kunnande och utbildning i underhålls- och tjänstesektorn på energiområdet. Eftersom energipriserna på slutanvändarnivå förväntas förbli relativt låga och stabila, har information om effektivitet också blivit mindre viktigt vid planering och köp av bilar, hushållsapparater och annan utrustning.

Bristande återkoppling på informationen till energikonsumenterna verkar också hämmande. Detta gäller särskilt för konsumenter som inte ser någon omedelbar eller märkbar förändring i energikostnaderna efter det att de har valt energieffektiva alternativ. På en annan nivå kan bristen på harmoniserade och jämförbara utvärderingsmetoder för analys av resultaten av energieffektiviseringsinitiativ också vara ett hinder.

Det finns ett stort antal **institutionella och rättsliga hinder** för bättre energieffektivisering. Ett exempel finns i energiförsörjningsindustrin, där det har visat sig

svårt att ändra på det institutionaliserade energiplaneringstänkandet. Detta har en tendens att ge större tilltro till en kraftigt centraliserad kraftproduktion än till mer decentraliserade åtgärder inriktade på efterfrågesidan för att tillgodose öknings i efterfrågan. Analyser för att få fram minsta kostnad ("least-cost analyses") har visat att investeringar i energieffektivisering på efterfrågesidan oftast är mer kostnadseffektiva än investeringar på produktionssidan.

Ett av de svåraste institutionella hinder som måste övervinnas idag är det fortsatta bruket att sälja energi i form av kWh i stället för i form av energitjänster som uppvärmning och kylning, belysning och kraft. Energikonsumenten vill utan undantag ha tjänster, inte energi i sig. Detta är ett av argumenten för utveckling av energitjänsteföretag och användning av integrerad resursplanering.

Andra institutionella hinder omfattar bland annat vanan hos byggföretag och hyresvärdar i vissa medlemsstater att välja och installera apparater som har låg upphandlingskostnad men hög driftskostnad för energi. Dessa kostnader får husköparen eller hyresgästen oftast stå för. Problemet med olika incitamentsstrukturer för hyresvärdar och hyresgäster ("split-incentives"; de som köper apparaterna är inte ansvariga för löpande kostnader) är ett annat klassiskt exempel på denna typ av institutionellt hinder.

Bristen på politiskt åtagande kan också sägas utgöra ett institutionellt hinder. Eftersom energieffektivisering sker i små steg förknippas den aldrig med någon storslagen ceremoni vilket är fallet när en ny kraftstation eller motorväg öppnas. Politiskt motiverade incitamentsstrukturer i form av skatter och bidrag grundas också ofta på kortsiktiga eller skattemässiga mål.

Det finns också många olika typer av **tekniska hinder** för ökad energieffektivisering. Ett oräkneligt antal energieffektiva metoder har undanhållits marknaden på grund av otillräckligt stöd i form av tekniker, konsulter, utbildade reparatörer etc. vilket leder till att konsumenten får ett bristande förtroende, antingen för produktens tillförlitlighet eller för underhållet av utrustningen.

Hinder uppstår också eftersom många tillverkare av utrustning och apparater och byggföretag inte satsar på energieffektivisering och därför har andra prioriteringar när de formger och säljer sina kylskåp, pumpar, byggnader etc. Låga energipriser har bidragit till detta.

Att komma upp i en tillräcklig produktionsvolym för att stordriftsfördelar skall göra kostnaden av en ny produkt konkurrenskraftig är ett annat vanligt tekniskt hinder.

Bristen på standardiserade komponenter, reservdelar och inredning för energieffektiva lösningar är ett hinder som belysningsindustrin, byggindustrin och andra industrier har erfarit. Standardiseringsåtgärder och program på gemenskapsnivå bidrar till att lösa detta problem med tanke på den inre marknaden.

Finansiella hinder, som brist på förhandsfinansiering är stora hinder för kostnadseffektiva investeringar i energieffektivisering. Självfinansieringskapaciteten och lånemöjligheterna har traditionellt varit mycket bättre för energiproducenter än för energikonsumenter. Banker t.ex. inkluderar inte minskade energikostnader, som är ett resultat av extra investeringar i energieffektivisering, i de beräkningar på vilka de baserar lånestorleken.

Ovanstående beskrivning av hinder är inte uttömmande. Dess syfte är snarare att åskådliggöra de huvudsakliga typerna av energieffektiviseringshinder för att behandla frågan om hur de kan avlägsnas.

4. Befintliga åtgärder för energieffektivisering

Framtida åtgärder måste bygga på befintliga initiativ, med undvikande av svagheter och vidareutveckling utifrån de lyckade erfarenheterna. Det är viktigt att betona att initiativ, med olika effektivitetsgrad, har genomförts på gemenskapsnivå sedan slutet på 1970-talet. I slutet av 1980-talet insåg kommissionen emellertid att de olika energieffektiviseringsåtgärder som rådet hade antagit under 1970-talet och i början av 1980-talet inte uppfyllde förväntningarna. Större insatser krävdes då från medlemsstaternas sida. 1986 antog rådet en resolution om nya gemenskapsmål på energiområdet, vilka bland annat innehöll krav på en 20-procentig förbättring av energiintensiteten på slutanvändarnivå senast 1995³. I ett meddelande från 1987 kallat "Mot en fortsatt politik för energieffektivisering i Europeiska gemenskapen" (KOM (87) 223 slutlig) föreslogs medlemsstaterna 14 energieffektiviseringsåtgärder för att uppnå målet för 1995. I SAVE-förslaget från 1990 erkändes att detta meddelande inte hade haft någon nämnvärd effekt och det var nödvändigt för kommissionen att agera på gemenskapsnivå.

I kommissionens förslag av den 13 november 1990 (KOM (90) 365 slutlig) till rådets beslut om främjandet av energieffektivisering i gemenskapen fastslogs att gemenskapsåtgärderna inom detta område skulle återupplivas mot bakgrund av förändringarna i den ekonomiska utvecklingen för energi och behovet av ökat miljöskydd. I flertalet medlemsstaters energipolitik har energieffektiviseringen i allmänhet fått en lägre prioritet. I 1990 års förslag konstaterades det att flertalet medlemsstater har minskat eller till och med avskaffat program som direkt stöder investeringar som har anknytning till energieffektivisering. Denna slutsats ledde bland annat till att det fleråriga programmet för energieffektivisering, SAVE, godkändes 1991.

Trots SAVE har det inte skett någon avsevärd minskning av energiintensiteten för gemenskapen som helhet. Till och med 1995 var förbättringen endast 12 %, vilket är långt under målet på 20 %. Ännu mer oroande är det faktum att takten sjönk till endast - 0,6 % per år mellan 1990 och 1995, jämfört med -2,0 % per år mellan 1985 och 1990⁴.

En viktig orsak till att det tar så lång tid innan energieffektiviseringsåtgärderna ger resultat är fortfarande den relativt låga prioritet energisparande har hos medlemsstaterna, trots gemenskapens ansträngningar på området, vilka beskrivs nedan.

På gemenskapsnivå har man erkänt att **teknologiska program** kan vara viktiga för att ge grunden till energieffektiva metoder. I programmet Joule-Thermie, som startades 1995 som ett delprogram i fjärde ramprogrammet för forskning och teknisk utveckling, anslogs 280 miljoner ecu till energieffektivisering, vilket utgjorde 27 % av den sammanlagda

³ Rådets resolution av den 16 september 1986 om nya mål för gemenskapens energipolitik fram till 1995 och konvergensen i medlemsstaternas politik. EGT C 241, 25.9.1986.

⁴ Eurostat 1997. Energiintensiteten för den slutliga energiförbrukningen är endast ett indicium för energieffektivitet eftersom den även inbegriper ekonomisk omstrukturering, ändringar i bränsleblandningen etc.

budgeten och bidrog till betydande framgång, särskilt beträffande minskning av energiintensiteten i byggnader, transport och förädlingsindustrin. En nyligen gjord utvärdering av Thermie visar att detta gemenskapsprogram är mycket välkänt bland aktörerna på gemenskapens energimarknader och att det har haft effekt på marknadsandelarna för energieffektiv teknik⁵.

SAVE har utgjort den centrala delen i gemenskapens insatser. Efter utvärderingen av resultaten av SAVE I antogs SAVE II i december 1996 med en preliminär budget på 45 miljoner ecu för fem år. Syftet med detta program är att "förbättra energiintensiteten när det gäller den slutliga förbrukningen med ytterligare en procentenhet per år utöver vad som annars skulle ha uppnåtts". Jämfört med det första SAVE-programmet utökades SAVE II genom införlivandet av energieffektiviseringsprogrammet på regional nivå och tätortsnivå samt med ett program för slutanvändning av el⁶ och i mars 1998 antog kommissionen sitt beslut att öppna SAVE-programmet för Bulgarien, Litauen, Polen, Rumänien, Slovakien och Tjeckien.

En av kommissionens huvudsakliga insatser på andra områden än det tekniska rör antagandet av gemenskapsövergripande **lagstiftning**. Lagstiftningsprogrammet rör främst handelsvaror och är därför av avgörande betydelse för genomförandet av den inre marknaden. Utvärderingar av den effekt gemenskapens märkningsprogram för hushållsapparater har haft i medlemsstaterna visar att programmet har haft en positiv inverkan både på andelen energieffektiva modeller i EU-tillverkarnas produktsortiment och på marknadsandelen för försäljningen av effektiva modeller. En extrapolering av nuvarande utveckling, med förbättring av energiintensiteten för kylapparater som ett resultat av märkning, visar till exempel att den genomsnittliga intensiteten 2010 kommer att ha minskat med 15 % för den sammanlagda EU-marknaden för kylapparater. Att denna förbättring till stor del är ett resultat av märkning stöds av det faktum att ingen väsentlig förändring skedde innan märkningen infördes.

En viktig del i SAVE har varit dess betoning på stöd till att bygga upp nödvändig kapacitet och infrastruktur för energieffektivisering och förbättra analyserna av olika strategier. Genom SAVE ges stöd till pilotinsatser och aktiviteter för att sprida information inom områdena hushållsapparater, byggnader, kombinerad värme- och kraftproduktion, efterfrågestyrning, utbildning, industri och transport. Mer än 350 pilotinsatser och studier har genomförts i detta syfte och bedömningen av deras effektivitet har visat på vilka områden man bör prioritera insatser för att få ett mervärde på gemenskapsnivå. Utvärderingar av programmet visar tydligt att SAVE har haft stor betydelse för kapacitetsuppbyggnaden i energisektorn, men vi har ännu inte nått det stadium där detta har givit tillräckliga resultat i praktiken. En separat del i SAVE, som är avsedd att ge stöd till skapandet av energikontor på regional och lokal nivå samt på öar, har visat sig vara av stor betydelse. Hittills har 140 sådana energikontor inrättats i hela gemenskapen och de börjar få effekt på lokal nivå. En av deras uppgifter, vilken behöver stärkas, är utbyte av erfarenheter och bästa metoder.

⁵ Övergripande utvärdering av GD XVII:s energiprogram, rapport till kommissionen, december 1996.

⁶ Rådets beslut 96/737/EG av den 16 december 1996 om ett flerårigt program för att främja en effektiv energianvändning i gemenskapen - SAVE II.

Ytterligare en viktig del i gemenskapens insatser har varit **stöd till investeringar** i mindre gynnade regioner. Europeiska regionala utvecklingsfonden (ERUF) och Sammanhållningsfonden kan bidra till ökad energieffektivisering. Detta är möjligt både inom mål 1- och mål 2-områden, där både nationella och regionala energiprogram normalt inbegriper särskilda åtgärder för att förbättra energieffektiviseringen. Medlemsstaterna behöver emellertid visa större intresse för dessa möjligheter.

Utvärderingar av programmen visar att de program som rör energieffektivisering har bidragit till att minska energiintensiteten, men de har inte i sig varit tillräckliga för att åstadkomma förändringar i nödvändig utsträckning. Thermie har enligt bedömningarna bidragit stort till att gemenskapens mål om ökad industriell konkurrenskraft har uppnåtts, särskilt bland små och medelstora företag. SAVE har haft mätbar effekt på uppbyggnaden av kapacitet för energieffektivisering samt för kombinerad värme- och kraftproduktion genom erfarenheterna från särskilt inrättade pilotprojekt. Enligt bedömningarna har SAVE genom sitt lagstiftningsprogram bidragit stort till förbättringen av energieffektiviseringen. Bedömningar av hur olika insatser inom SAVE och Thermie har påverkat koldioxidminskningen stöder påståendet att programmen har märkbar effekt⁷.

De huvudsakliga slutsatserna visar att det, för att åstadkomma den högre takt i energiintensitetsförbättringen som till fullo motiveras av de individuella och samhälleliga fördelarna och kostnaderna, är nödvändigt att bättre fokusera och samordna gemenskapens och medlemsstaternas åtgärder, förbättra och stärka befintliga åtgärder, underlätta utbyte av erfarenhet och bästa metod samt välja på vilka områden insatserna bör sättas in.

Det bör också påpekas att ansträngningar för att förbättra energieffektiviseringen utanför unionen är viktiga för det **internationella samarbetet**, särskilt vad gäller den globala minskningen av koldioxidutsläppen. Programmen Phare och Tacis, vilka syftar till att stödja omdaning och omstrukturering i CEES- respektive CIS-länderna, har främjat energieffektiviseringen. Genom Inco-Copernicus, vilket är en del av fjärde ramprogrammet som är avsett för tredje land, främjas både effektiv användning av energi i byggnader, inom industrin och transportsektorn, och ren och effektiv produktion av energi från fossila bränslen genom gemensamma forsknings- och demonstrationsprojekt. Genom Inco-DC har stödåtgärder inom Joule-Thermie använts för att främja användningen av ren och effektiv energi i utvecklingsländer. Genom Synergy stöds också energieffektiviseringsprojekt i tredje land. Den ekonomiska potentialen för energieffektivisering i länder utanför unionen är emellertid också långt ifrån uppnådd, och behöver ytterligare uppmuntran.

5. Mot en strategi för rationell energianvändning

Det faktum att unionen inte når upp till den fulla kostnadseffektiva potentialen för energieffektiviseringsförbättringar, väcker frågan om varför detta inte sker. Det finns två viktiga synpunkter att beakta. För det första är det tydligt att marknaden fortfarande inte fungerar väl, eftersom det finns marknadsbrister och hinder som fortfarande står i vägen för förväntade investeringar och åtgärder. För det andra har de strategier och program som gemenskapen och dess medlemsstater har genomfört inte nått ända fram, antingen på grund av att de var otillräckliga, inte tillräckligt effektiva, otillräckligt samordnade eller en

⁷ Övergripande utvärdering av GD XVII:s energiprogram, rapport till kommissionen, december 1996.

kombination av detta. Om vi skall uppnå minst den ekonomiska potentialen för energieffektivisering är det nödvändigt med ett gemenskapsomfattande åtagande på gemenskapsnivå, nationell, regional och lokal nivå för att genomföra lämpliga strategier och åtgärder som delar av en mer övergripande strategi.

Vi behöver bygga vidare på de redan befintliga grunderna till en omfattande gemenskapsstrategi för energieffektivisering. Ett antal gemenskapsinitiativ är redan i gång, ett av vilka är SAVE och den verksamhet som härrör från detta program. Det finns redan program i medlemsstaterna, vilket visas i bilaga 2, som har varit mer eller mindre framgångsrika. I medlemsstaterna har man gjort ett antal utvärderingar av energieffektiviseringsprogrammen, vilka visar på tydliga kostnadseffektiva ökningar i marknadsandelarna för energieffektiv belysning, hushållsapparater, värmepumpar och annan energiförbrukande utrustning, ofta efter endast ett par år av programverksamhet. Genom att extrapolera över livstiden för de investeringar som görs som ett resultat av programmet, ser man att denna verksamhet minskar energiintensiteten i de individuella slutanvändarsektorerna med upp till 65 %. De förslag som läggs fram i detta meddelande bygger på dokumenterad framgångsrik erfarenhet och syftar till att se till att de tas upp i en större omfattning.

Ett antal samordnade åtgärder måste vidtas. Utvecklingen måste följas noggrant. En av bristerna med de nuvarande energieffektiviseringsprogrammen är den otillräckliga uppföljningen och utvärderingen av resultaten. Det kommer att bli ännu viktigare med uppföljning i framtiden eftersom det är nödvändigt att följa hur Kyotoåtagandena uppfylls. Kommissionen kommer att fortsätta att stärka sin verksamhet inom detta område.

En energieffektiviseringsstrategi kan inte framgångsrikt genomföras utan samarbete och stöd från ett brett urval aktörer från hela gemenskapen. Man måste söka ökat samarbete med medlemsstaterna och med energitjänstindustrin, tillverkare, distributörer, installatörer, industrisammanslutningar, branschorganisationer, affärsverk, konsumentorganisationer och icke-statliga organisationer.

Medlemsstaterna måste uppmuntras att främja energieffektiviseringsmedvetandet. Särskild vikt måste läggas vid att öka konsumentmedvetandet om de många kostnadseffektiva energieffektiva möjligheterna och om nyutvecklad teknik. Organisationer för främjande av energiteknik (OPET), SAVE-kontor, konsumentnät och andra gemenskapsstödda nät för kunskapsspridning kan användas på ett effektivare sätt för att öka samarbetet mot sådana gemensamma mål.

Det är mycket viktigt med en bättre samordning av åtgärderna. Detta underlättas av ett särskilt forum för diskussion av energieffektiviseringspolitiken. Om en grupp för tillnärmning av den nationella energipolitiken inrättas av rådet, såsom redan har föreslagits av kommissionen, kommer man att inrätta en undergrupp om energieffektivisering med särskild inriktning på att förbättra samordningen av nationella åtgärder och gemenskapsåtgärder. Alternativt kan det behöva inrättas ett lämpligt forum för att ge nya impulser till och främja åtaganden om energieffektivisering, för att göra det möjligt att dela med sig av sina erfarenheter samt för att följa och granska framstegen på EU- och medlemsstatsnivå.

Det finns ett tydligt behov av att fastställa och höja profilen för energieffektiviseringsförbättringen och av att ge den en mer positiv drivkraft både på gemenskaps- och medlemsstatsnivå. Den måste läggas på samma nivå som energiförsörjningsalternativen. Även om energi- och miljöpolitiska mål inte kan uppnås

enbart genom åtgärder på efterfrågesidan så kan de inte heller uppnås enbart genom åtgärder på utbudssidan. Energieffektiviseringsprogram måste införas och fullföljas på ett effektivt sätt, men det skall ske på gemenskaps- och medlemsstatsnivå. Nedan följer en översikt av vad som kan göras på ett kostnadseffektivt sätt.

5.1 Att främja energieffektivisering i den övriga politiken

Man bör tydligare betona främjandet av energieffektivisering genom den övriga politiken. Energieffektiviseringens **regionala** dimensioner och tätortsdimensioner måste utvecklas mer. Integrerade regionala partnerskap och tätortspartnerskap som omfattar en mängd olika aktörer från olika sektorer måste främjas som en del av den verksamhet som företas i enlighet med SAVE. Europeiska regionala utvecklingsfonden och Sammanhållningsfonden måste fortsätta att bidra till ökad energieffektivisering genom särskilda riktlinjer och åtgärder, men medlemsstaterna måste också se till att lämpliga förslag läggs fram.

Transporter är ett annat prioriterat område när det gäller energieffektivisering. Utan lämpliga politiska åtgärder kommer utsläppen från transporter att öka med ca 40 % mellan 1990 och 2010. Europeiska unionen har antagit en strategi om koldioxid och bilar som syftar till att minska de genomsnittliga utsläppen av koldioxid från nya bilar med 30 % till 120 g/km år 2005/2010 jämfört med baslinjen för 1990. I det senaste meddelandet om transport och koldioxid⁸ har kommissionen gjort en utvärdering av hur energianvändningen och därigenom koldioxidutsläppen från transporterna skall minskas. De föreslagna åtgärderna består av följande fyra huvuddelar: ytterligare åtgärder för bränsleekonomi på fordonssidan, fortsatt arbete för rättvis och effektiv transportprissättning, fullbordande av den inre marknaden för järnvägstransport samt åtgärder för bättre integrering av de olika transportsätten. Dessa åtgärder förväntas utgöra ett kostnadseffektivt tillvägagångssätt som kan halvera ökningstakten för koldioxidutsläpp till 2010. Efter 2010 kommer ett storskaligt införande av ny teknik (t.ex. hybridbilar, bränsleceller och alternativa bränslen) att minska användningen av fossila bränslen och kraftigt minska utsläppen. Energieffektivisering måste bli en integrerad del av transportpolitiken.

Internalisering av de externa kostnaderna genom **beskattning** och avgifter, där så är lämpligt, fortsätter att vara ett sätt att låta energipriserna spegla de sanna kostnaderna. Fördelar från marknadsliberaliseringen i form av lägre priser bör delvis användas till miljöförbättringar där detta är lämpligt. Kommissionen lade under 1997 fram ett skatteförslag till rådet avseende beskattning av energiprodukter vilket skulle innebära en bredare minsta skattebas. Rådet granskar för närvarande detta förslag, som inbegriper åtgärder för möjliga skattebefrielser för energieffektiva investeringar. Det är viktigt att det görs framsteg med detta förslag. Samtidigt bör medlemsstaterna uppmuntras att undersöka vilka särskilda skatteincitament de kan tillhandahålla för energisparande.

Politiken för vetenskap, forskning och teknik har också en viktig roll i energieffektiviseringsstrategin. I Femte ramprogrammet om forskning, teknisk utveckling och demonstration planeras två särskilda nyckelåtgärder för "renare energisystem, inbegripet förnybar energi" och "ekonomisk och effektiv energi för ett konkurrenskraftigt Europa". Gemensamma forskningscentret skall också genomföra aktiviteter, till exempel

⁸ KOM (98) 204 slutlig, 31.3.1998.

för nya material för högeffektiva kraftproduktionssystem samt studier av kommande teknik. Gemenskaps- och medlemsstaterna måste fortsätta med intensifierade forsknings- och utvecklingsinsatser för energieffektivisering.

Det är också mycket viktigt med **internationellt åtagande om och samarbete för energieffektivisering**. Europeiska unionen förbinder sig helhjärtat att delta i genomförandet av energistadgeprotokollet om energieffektivisering och därtill hörande miljöaspekter. Man måste också söka ökat samarbete med andra internationella organisationer som Internationella energiorganet. Genom ett djupare samarbete med internationella banker kommer gemenskapsprogram och gemenskapsprojekt att få en ökad tyngd. Att se till att anslutningsländerna i Central- och Östeuropa och Cypern är tillräckligt förberedda inom området energieffektivisering före medlemskap, såsom har fastställts i anslutningspartnerskapen med vart och ett av de berörda länderna, har också hög prioritet.

5.2 Särskilda åtgärdsprioriteringar

På grundval av en utvärdering av den ekonomiska potentialen för ökad energieffektivisering och en utvärdering av effektiviteten av de åtgärder som redan har vidtagits föreslås att följande åtgärdsområden prioriteras på kort och medellång sikt. Detta är inte en uttömmande förteckning av åtgärder utan den är mer avsedd att ge en antydning om huvudinriktningen vid samordningen av insatser på gemenskaps- och medlemsstatsnivå.

(i) Energieffektiva byggnader

Byggnader svarar för 40 % av EU:s energibehov. Byggnadssektorn har en av de största enskilda potentialerna för energieffektivisering och bör därför vara ett av de viktigaste målen för insatser. Förutom installerade komponenter och utrustning är det viktigt med energimedveten formgivning och användning av byggnader och nya metoder vid byggnadsrenovering, livscykelanalys och kostnader.

Initiativ som kan tas i enlighet med SAVE omfattar t.ex. utveckling av enkla verktyg för att hjälpa installatörer att utforma lämpliga system samt utbildning och certifiering av användningen av dessa verktyg. Detta måste kombineras med informationsåtgärder som ger slutanvändaren tydlig och pålitlig information om prestandan av de energisystem som de överväger. Ytterligare åtgärder inom detta område inbegriper en genomgång av direktiv 93/76/EEG (nedan) som behöver stärkas för att förbättra energieffektiviteten i byggnader⁹. Det är även viktigt att medlemsstaterna går igenom sina nationella standarder för energieffektivitet i byggnader för att fastställa var förbättringar kan göras.

(ii) En genomgång av rådets direktiv 93/76/EEG om begränsning av koldioxidutsläpp

Rådets direktiv 93/76/EEG innebär en möjlighet att kraftigt förbättra energieffektiviseringen och minska koldioxidutsläppen, genom att hjälpa till att övervinna

⁹ Utvecklingen av harmoniserade europeiska standarder i enlighet med direktivet om byggprodukter (89/106/EEG) för produkter som värmeisolering, fönster, värmestrålare etc. kan leda till att standarder antas och anvisningar i form av information ges om bl. a. produkters energiegenskaper och deras värmekvarhållningsförmåga.

en mängd hinder. De resultat som uppnåtts hittills visar emellertid att många medlemsstater inte har prioriterat direktivet tillräckligt. Detta beror delvis på subsidiariteten i direktivet. I direktivet åläggs medlemsstaterna att utveckla åtgärder inom sex programområden (som individuell mätning och fakturering av energianvändning samt energibesiktningar i industrin), men avsevärd flexibilitet tillåts om vilka verktyg man skall välja och hur de skall tillämpas. Medlemsstaterna åläggs också att kontrollera och rapportera om åtgärdernas inverkan.

En stärkning av vissa artiklar i direktivet kommer att öka dess inverkan. Det är också nödvändigt att direktivet blir mer koncentrerat och preciserat. Kommissionen kommer därför att lägga fram ett förslag till ett direktiv om ändring av rådets direktiv 93/76/EEG. De huvudsakliga områden i nuvarande direktiv som behöver stärkas omfattar energicertifieringen av byggnader, så att även befintliga byggnader och inte bara nya byggnader omfattas, ytterligare standarder för isoleringsinstallationer samt förslag om inspektioner och energibesiktningar.

(iii) Energieffektiva hushållsapparater och annan slutanvändarutrustning

De tekniska hindren för energieffektivisering måste övervinnas. För hushållsapparater har det funnits märkning under ett antal år och den bör utvidgas till att omfatta alla de viktigaste hushållsapparaterna. För minimikraven vad gäller effektivitet har framstegen varit långsammare på grund av det långa beslutsförfarandet och brist på samarbete med tillverkarna. "Kylskåpsdirektivet" (96/57/EG) var ett första exempel vilket följdes av överenskommelser för tvättmaskiner och televisionsapparater som nämns nedan. Inom en snar framtid kommer man att förhandla om energieffektivitetsnormer för elektriska varmvattenberedare och luftkonditioneringsapparater.

I de kommersiella och industriella sektorerna finns det inget märkningssystem och därför är det nödvändigt att förhandla fram krav på minsta effektivitet. Förslag om att införa krav på minsta effektivitet bör utarbetas, till exempel för ballast för fluorescerande belysning, elektriska motorer, pumpar, kompressorer, fläktar och kommersiell kylutrustning. För kontorsutrustning diskuterar man ett frivilligt kvalitetsmärke för att markera den mest effektiva utrustningen för stora inköpare (allmänna myndigheter och stora kommersiella företag som banker, försäkringsbolag, etc.). Detta märke grundas på världsomspännande harmoniserade tekniska specifikationer och på logotypen, *Energy Star*.

Incitamentsystem som gynnar ett val av de effektivaste hushållsapparaterna tillsammans med hämmande åtgärder som motverkar ineffektiva hushållsapparater bör främjas som ett sätt att se till att energieffektiv utrustning får ett snabbt genomslag på marknaden.

(iv) En mer utbredd användning av förhandlade och långsiktiga överenskommelser

Det finns en stor besparingspotential som kan förverkligas genom att tekniska hinder i industrin tas bort, genom minimikrav för effektivitet eller motsvarande förhandlade överenskommelser i vilka minimikrav för effektivitet för tillverkade varor fastställs. Dessa verktyg bör därför stärkas och utvidgas till andra hushållsapparater och utrustning särskilt i de kommersiella och industriella sektorerna. För att genomföra denna strategi är det nödvändigt med tillräcklig finansiering genom SAVE för att möjliggöra en detaljerad teknisk/ekonomisk analys och uppdrag för standardiseringsorganen (CEN/CENELEC).

Flera medlemsstater har krävt mer flexibla verktyg, såsom överenskommelser mellan tillverkare, för att uppnå samma mål som genom obligatoriska minimikrav vad gäller

effektivitet. Överenskommelser anses vara ett fullgott alternativ till införandet av lagstiftning om en stor del av tillverkarna i en bransch (åtminstone 80 %) ansluter sig till dem genom åtaganden, om överenskommelserna innehåller kvantifierade åtaganden om förbättringar i apparater och utrustning samt om de innehåller ett effektivt övervaknings- och självregleringssystem och förfaranden vid regelbrott. För närvarande har kommissionen förhandlat fram två överenskommelser med tillverkare av hushållsapparater, beträffande en minskad energiförbrukning vid TV- och videoapparaters s.k. "stand-by-funktion" och beträffande tvättmaskiner. Man bör eftersträva fler överenskommelser av detta slag, med mål som motsvarar eller överstiger de mål som fastställs för energiintensiteten. Dessa överenskommelser avser handelsvaror som hushållsapparater och utrustning men man bör överväga om man skall inbegripa även energitjänster. Om överenskommelserna inte får förväntat resultat måste obligatoriska standarder införas.

Kommissionen har antagit ett meddelande om miljöavtal (KOM (96) 561) som syftar till "att främja och underlätta användningen av effektiva och godtagbara miljöavtal" som ett led i ansträngningen att utvidga samarbetet med industrin. Långsiktiga överenskommelser med industribranscher är en särskild typ av miljööverenskommelse, som kännetecknas av det faktum att den industriella branschorganisationen i fråga och dess medlemmar binder sig för ett kvantifierbart mål för energieffektivisering i sin tillverkningsprocess. Detta verktyg bör utnyttjas i ett vidare sammanhang.

(v) Ökad informationsspridning

Informationsspridning måste fortsätta att prioriteras högt i SAVE och i medlemsstatsprogrammen för att undanröja de informationshinder som nämns ovan. Man planerar en förnyad informationskampanj på gemenskapsnivå för att rikta konsumenters och andra intressegruppers uppmärksamhet på det faktum att energieffektivisering är viktigare än någonsin och på hur man kan dra fördel av den. Denna kampanj kräver att alla energiintressegrupper, inbegripet konsumentorganisationer, deltar aktivt.

Det nuvarande framgångsrika programmet för energieffektivitetsmärkning av hushållsapparater behöver utvidgas till att även omfatta annan energiförbrukande utrustning, inbegripet byggnadskomponenter. Information om detta måste bli mer lättillgänglig. Konsumentorganisationerna bör öka sitt deltagande när det gäller spridning av konsumentinformation.

Det finns ett behov av att öka användningen av informationsteknik och andra innovativa metoder för att nå en ny publik med märkning och annan information om energieffektivisering och energieffektiv teknik. Beträffande kommissionsprojekt kommer det att läggas större vikt vid resultatspridning genom t.ex. nya och befintliga nät på gemenskapsnivå. Man rekommenderar också en utvidgning av utbildningen för och certifiering av användning och underhåll av energieffektiv teknik.

Ett nytt system med utmärkelser för att belöna energieffektivisering planeras. Det skall utvecklas i samarbete med de berörda organisationerna genom SAVE och kan delas ut varje år till institutioner, organisationer, myndigheter eller personer i medlemsstaterna som ger det viktigaste energieffektiviseringsbidraget. Systemet bör stå under kommissionens beskydd med starkt inflytande från medlemsstaterna.

Det är också viktigt att informationsspridningen om bästa metod för energieffektivisering stärks. Inom ramen för SAVE kommer man att föreslå ett europeiskt program för bästa metod inom energieffektivisering i samarbete med medlemsstaterna.

(vi) Finansiering genom tredje part, resultatgaranti och andra kreativa finansieringssystem

Finansiella hinder kräver särskild uppmärksamhet. Kommissionen har under flera år främjat finansiering genom tredje part i både SAVE- och Thermie-programmen som ett sätt att ta bort sådana hinder. Kontraktsförlagor har förberetts för alla medlemsstater och flera projekt har genomförts. I rådets SAVEDirektiv 93/76 åläggs medlemsstaterna att utveckla åtgärder för finansiering av den allmänna sektorn genom tredje part. Även om detta har varit relativt framgångsrikt har man ännu inte nått den fulla potentialen för detta verktyg. Det behöver stärkas genom användning vid större åtaganden i den offentliga sektorn och vidgas så att det omfattar behoven inom den privata sektorn. Därför måste man söka nya sätt att främja detta verktyg och att öka de kommersiella bankernas intresse för att anta rollen som garant för energitjänstföretag avseende finansiering genom tredje part. Förutom ökat deltagande från kommersiella banker kan man behöva utveckla nya kontraktsformer, som förfarandet för resultatgaranti, vilket framgångsrikt har använts i Altenerprogrammet. Ett system för centraliserat informationsutbyte vad gäller investeringsprojekt för energieffektivisering behöver också prövas, som ett sätt att förse banker med oberoende utvärderingar av de föreslagna systemens livskraft. Studier och pilotåtgärder för dessa särskilda områden behöver utföras.

(vii) Energieffektivisering i elektricitets- och gassektorerna och kraftvärme

Det är viktigt att övervinna de institutionella och rättsliga hinder som identifierats. Integrerad resursplanering eller rationell planeringsteknik är ett viktigt verktyg, särskilt inom ramen för liberaliseringen av el- och gasmarknaderna. De institutionella hindren i dessa sektorer kan försvinna genom ökad konkurrens, men det kan också hända att de består. Kommissionen har fortfarande den uppfattningen, särskilt mot bakgrund av Kyoto, att integrerad resursplanering är en viktig del av EU:s energieffektiviseringsstrategi för att öka fokuseringen på el- och gasindustrins roll som tillhandahållare av energitjänster. Det finns ett ändrat utkast till ett direktiv om rationell planeringsteknik som, även om det har starkt stöd av Europaparlamentet, fortfarande måste få tillräckligt stöd i rådet för att antas. Kommissionen anser fortfarande att detta direktiv är viktigt, särskilt mot bakgrund av utvecklingen av energitjänster som uppstår genom liberaliseringen av marknaden och den kommer att överväga vilket som är bästa sättet att gå vidare.

Användningen av kraftvärme i industri-, hushålls-, tjänste- och kraftsektorerna är mycket viktig för energieffektiviseringen, och gemenskapen och medlemsstaterna måste fortsätta att främja denna. I det nyligen framlagda meddelandet om kraftvärmeproduktion (KOM (97) 514 slutlig) anges huvuddragen för hindren samt strategin för Europeiska unionen och detta meddelande godkändes av medlemsstaterna i december 1997 i form av en rådsresolution. Det bör noteras att det i det kommande förslaget till en ändring av rådets direktiv 88/609/EEG om begränsning av utsläpp till luften av vissa föroreningar från stora förbränningsanläggningar kommer att krävas att nya anläggningar tillämpar kraftvärme där det är möjligt, att de vidtar åtgärder för användning av biomassa samt främjar en effektiv produktion med fossila bränslen.

Allmänt sätt finns det ett behov av att vidga främjandet av energieffektivisering vilket både el- och gasverken har åtagit sig att göra. Ett frivilligt partnerskap kommer att utvecklas

varigenom affärsverk stöder EU-initiativ som märkning och effektivitetsprogram för hushållsapparater genom överenskommelser. Kommissionen kommer att fortsätta att främja efterfrågestyrning genom pilotprojekt och spridningsåtgärder inom SAVE. Affärsverken skall försöka förmås att göra åtaganden om marknadsföring av energitjänster och energieffektivisering som en del av sina företagsmål.

(viii) Energieffektiv offentlig upphandling och teknikupphandling

För att främja energieffektivisering i den offentliga sektorn avser kommissionen att lägga fram ett förslag till ett direktiv om energihushållning i vilket medlemsstaterna och EU-institutionerna kommer överens om att följa de fastställda riktlinjerna för att köpa kostnadseffektiv och energieffektiv teknik när de bygger, reparerar eller inreder byggnader som ägs eller hyrs av dem. Detta bör omfatta all utrustning (inklusive bilar) som använder energi och som ägs av EU och av medlemsstaterna nationellt. Avsikten är att offentliga organ skall ta täten genom att föregå med gott exempel avseende energieffektivisering. Företagsåtaganden grundade på programmen för bästa teknik för effektiv energianvändning, "Best Practice Programmes" är en logisk följd av detta. Arbetet kommer att samordnas med gemenskapens miljöstyrnings- och miljörevisionsprogram (Emas). Arbetet kommer också att omfatta en livstidskostnadsanalys (LCC). Förenlighet med kommissionens bestämmelser om offentlig upphandling kommer också att säkerställas. Potentialen i byggnadssektorn bedöms vara stor och de institutionella hindren för att förverkliga denna potential är väl kända. Ett energihushållningsprogram för offentliga byggnader och fastigheter av denna typ anses vara ett effektivt sätt att ta bort dessa hinder. Kommissionen kommer också att fortsätta att utvärdera och förbättra sina egna energihushållningsmetoder.

Teknikupphandling genom samarbete är ett verktyg för att specificera och samla ihop behovet av energieffektivisering inom tekniken. Det har visat sig fungera väl när det gäller att ta bort flera olika typer av tekniska hinder. Teknikupphandling syftar till att stimulera nya produkter som uppfyller behov (i detta fall beträffande energieffektivisering) som befintliga produkter på marknaden inte kan uppfylla. Teknikupphandling används för att matcha producenternas och konsumenternas ståndpunkter så att marknaden skall fungera effektivare när det gäller energieffektivisering. En grupp kunniga och inflytelserika inköpare, en så kallad "beställargrupp", formulerar produktspecifikationer med hjälp av tekniska experter och inför konkurrens mellan producenterna för att dessa krav skall uppfyllas. Teknikupphandling har framgångsrikt använts av flera medlemsstater. Genomförbarheten av upphandling på EU-nivå har studerats i SAVE och konceptet har tillämpats i ett Thermieprojekt. Ett nytt pilotprojekt övervägs nu och man kommer att söka efter olika sätt för att bredda och öka detta verktygs tillämpningsområden.

6. Nästa steg

Ett starkt åtagande och tydliga signaler från alla beslutsfattare och aktörer avseende betydelsen och prioriteringen av energieffektivisering behövs om det skall åstadkommas någon betydande energibesparing, särskilt mot bakgrund av unionens åtagande i Kyoto om att minska koldioxidutsläppen.

Förutom en gemenskapsstrategi behöver medlemsstaterna utveckla sina egna nationella strategier. I detta sammanhang måste man sätta ett mål om att minska energiintensiteten på gemenskapsnivå och nationell nivå samt i de olika sektoriella verksamheterna.

Det har beräknats att om ett grundpaket med åtgärder, som de som har föreslagits ovan, genomförs på ett effektivt och samordnat sätt, kommer detta att på ett mätbart sätt påverka minskningen av energiintensiteten i gemenskapen så att den blir kraftigare än de senaste årens minskning (-0,6 %/per år). Om en ytterligare årlig minskning av energiintensiteten med 1 % skall uppnås med föreslagna åtgärder som alla tjänar på (vilket är realistiskt) måste detta anses som en prestation mot bakgrund av förväntade fortsatt låga energipriser.

Den huvudsakliga inriktningen för vår strategi under kommande år måste vara att fullt ut uppnå den betydande ekonomiska potential för förbättring av energieffektiviteten som existerar i EU och som till 2010 beräknas uppgå till så mycket som 18 % av 1995 års energiförbrukning.

Detta meddelande är ett första steg i en sådan strategi. Mot bakgrund av ytterligare diskussion och bidrag grundade på de idéer som läggs fram i detta meddelande, avser kommissionen att lägga fram en åtgärdsplan för energieffektivisering.

Bilaga 1. Ändringar i energiintensiteten (Total slutförbrukning/BNP)(toe/milj. ecu 1990)

	1985	1990	1995	Årlig % Förändring 90/85	Årlig % Förändring 95/90
Österrike	181,2	161,5	159,6	-2,3	-0,2
Belgien	223,5	202,1	210,1	-2,0	0,8
Danmark	152,8	143,0	133,8	-1,3	-1,3
Finland	205,8	196,8	216,9	-0,9	2,0
Frankrike	160,0	143,5	142,7	-2,2	-0,1
Tyskland	204,3	177,4	154,8	-2,8	-2,7
Grekland	253,4	230,6	231,4	-1,9	0,1
Irland	216,7	201,1	161,9	-1,5	-4,2
Italien	129,7	128,4	128,4	-0,2	0,0
Luxemburg	443,3	409,9	318,2	-1,6	-4,9
Nederländerna	222,1	192,8	196,5	-2,8	0,4
Portugal	229,3	217,1	234,3	-1,1	1,5
Spanien	152,7	145,8	154,5	-0,9	1,2
Sverige	192,9	166,9	181,4	-2,9	1,7
Förenade Kungariket	194,7	177,2	173,1	-1,9	-0,5
Europeiska Unionen	180,0	163,0	158,2	-2,0	-0,6

Källa: 1997 – Annual Energy Review, European Commission, September 1997.

Bilaga 2. Översikt av medlemsstatsprogram och -åtgärder för energieffektivisering

Österrike

Det finns en överenskommelse mellan den federala regeringen och de federala provinserna (artikel 15 a i den federala österrikiska författningen om energihushållning) som trädde i kraft den 15 juni 1995. I artikeln föreskrivs möjligheten av ett gemensamt tillvägagångssätt för energipolitiken i hela landet. Överenskommelsen omfattar: värmehushållning i byggnader, energibesparing vad gäller varmvattenberedning, bidrag, individuella värmeräkningar, märkning av hushållsapparater, certifiering av pannor och energihushållning i industrisektorn. Genom en överenskommelse med "Sammanslutningen av österrikiska energikonsumenter" får företag med en energiförbrukning på minst 20 TJ per år energirådgivning. Österrike har antagit mål för år 2000 jämfört med 1991 för att minska energin för uppvärmning och vatten med 20 %, minska den särskilda industrianvändningen av energi med 20 % och minska energiförbrukningen i transporter med 10 %.

Belgien

De regionala regeringarna ansvarar för energieffektiviseringen. 1993 antog regionen Wallonien ett dekret om att främja energieffektivisering i alla sektorer genom att skapa en gemensam rättslig ram. Regionen antog 1997 den värmeeffektivitetsstandard som används i regionen Flandern. Sedan 1992 har Flandern antagit en rad åtgärder som avser energieffektivisering, inbegripet standarder för värmeeffektivitet, energiöverenskommelser och rådgivningstjänster. Regionerna har en mängd olika bidrags- och informationsprogram.

Danmark

Den senaste åtgärdsplanen för energi, *Energi 21*, offentliggjordes 1996. Huvudsyftet är att bidra till en hållbar utveckling. Att främja en effektivare energianvändning har en hög prioritet i *Energi 21*. Målet med *Energi 21* är att uppnå en förbättring i energiintensiteten mellan 1994 och 2005 med 20 %. Det finns också ett långsiktigt mål att förbättra energiintensiteten med 55 % mellan 1994 och 2030. Man förlitar sig i hög grad på kolskatter i kombination med en hel rad politiska åtgärder. Danmark är en pionjär i användningen av energimärkning för byggnader och omarbetade nyligen programmet för att förbättra effektiviteten. Danmark prioriterar starkt uppmuntrandet av kraftvärmeproduktion och 1996 inrättades Elsparfonden för att stödja elsparinitiativ.

Finland

Den senaste energipolicyn lades fram för parlamentet i juni 1997. I den efterlyses ytterligare förbättringar av energieffektiviseringen. Målet är att stoppa tillväxten av den totala energiförbrukningen under de följande 10 till 15 åren vilket närmare bestämt innebär att man måste öka energieffektiviseringen med 10-20 % till år 2010. I ett regeringsbeslut från december 1995 om genomförandet av energihushållning fastställs att energihushållning har varit en central målsättning i den finska energipolitiken under de senaste två årtiondena och kommer att fortsätta vara det i framtiden. Finland prioriterar starkt frivilliga överenskommelser med industri och kommuner. Finland förlitar sig också

på användningen av kolskatter för att uppmuntra energieffektiviseringen. Landet har också ett omfattande informationsprogram och viktiga teknikutvecklingsprogram.

Frankrike

Energieffektivisering har varit en viktig del av den franska energipolitiken sedan 1970-talet och Frankrike har traditionellt haft en av de mest omfattande strategierna i Europeiska unionen. Under de senaste åren har statliga nedskärningar påverkat programmets samlade drivkraft. Det finns emellertid indikationer på att det kommer att ske en betydande ökning av budgeten med början under 1999. Sedan 1993 har ADEME, det verkställande organet för energieffektivisering och det nationella affärsverket EDF haft gemensamma program för efterfrågestyrning. ADEME har också ett av de mest effektiva regionala näten i EU och har ett effektivt konsumentinformationsprogram för alla slutanvändarsektorer.

Tyskland

Energieffektiviseringsåtgärderna är i huvudsak utformade för att stödja klimatförändringarna och närbesläktade miljöstrategier samt för att uppfylla EU-kraven. Tyskland har traditionellt satsat starkt på energieffektiviseringsinsatser både på federal nivå och på delstatsnivå. Politiken omfattar regleringar och frivilliga överenskommelser, kombinerat med en kraftig betoning av att man förlitar sig på marknadsmekanismen. Tyskland var en av de första EU-stater som krävde att räkningarna för centralvärme och varmvatten skulle baseras på förbrukningen. Det finns också en viktig energirådgivningstjänst som sköts av konsumentföreningen AgV och som tillhandahåller tjänster i 330 städer. Regeringen har frivilliga överenskommelser med 19 industriförbund. Många delstater främjar efterfrågestyrning.

Grekland

Under de senaste åren har Grekland förbättrat sitt energieffektiviseringsprogram och kopplat det till miljömålen. Energieffektiviseringen främjas genom den globala åtgärdsplanen och energihushållningsdelprogrammet i det nationella miljö- och energiprogrammet. Den globala åtgärdsplanen med namnet Energi 2001 är den nationella åtgärdsplanen för energihushållning i byggnadsmiljö. Det finns ett antal bidragsprogram och energibesiktningar genomförs av CRES. Det finns också frivilliga överenskommelser med energiintensiva industrier. Stöd tillhandahålls för att främja utvecklingen av energitjänstföretag.

Irland

Energieffektivisering är en av den irländska energipolitikens tre hörnstenar. Den är en viktig del av regeringens strategi beträffande klimatförändring och för en hållbar utveckling. Irland har utvecklat ett energiklassningssystem för byggnader och skapat ett nationellt irländskt center för energiklassning för att genomföra programmet. Det finns två stora besiktningssystem för industrin och ett program för att finansiera åtgärder som rekommenderas vid besiktningen. Det irländska affärsverket, ESB har ett viktigt program för efterfrågestyrning.

Italien

I det nationella energiprogrammet (PEN) från 1988 prioriteras energieffektiviseringen högt. De flesta av de policyverktyg som används är ett resultat av lag nr 10/91 som har namnet "Regleringar för genomförandet av den nationella energiplanen avseende en rationell användning av energi, energibesparingar och utvecklandet av förnybara energikällor". Det är en lagstiftningsram för att införa bestämmelser som syftar till att förbättra energieffektiviseringen inom alla slutanvändarsektorer. Många av bestämmelserna har fortfarande inte införts helt och hållet. I en bestämmelse krävs emellertid att det finns energiansvariga inom företag och organisationer som förbrukar mer än 10 000 toe (industrin) eller 1 000 toe (övriga).

Luxemburg

Parlamentet antog den allmänna energieffektiviseringslagen av den 5 augusti 1993. I lagen ges befogenhet att genomföra flera energieffektiviseringsåtgärder, inbegripet nya värmeeffektivitetsstandarder vilka trädde i kraft 1996. Genom ett dekret krävs att energieffektiviseringen i kommunerna främjas. Det finns olika slags bidrag för industrin samt obligatoriska energibesiktningar i industriföretag som förbrukar mer än 3 Gwh per år.

Nederländerna

I energipolitiken ges hög prioritet åt både energieffektiviseringsförbättringar och utvecklingen av en hållbar energiekonomi. I den tredje vitboken om energipolitik som offentliggjordes 1996 fastställdes ett mål för energieffektiviseringsförbättringar som motsvarar en tredjedel av energiförbrukningen under de kommande 25 åren (33 % förbättring mellan 1995 och 2020, vilket motsvarar 1,7 % per år). I energieffektiviseringspolitiken fokuseras på tre slutanvändargrupper: tillverkningsindustrin, hem och byggnader samt trafik och transport. Nederländerna har varit en av pionjärerna i användningen av frivilliga överenskommelser i alla sektorer och tillhandahåller olika slags bidrag för att stödja överenskommelserna. Det finns också flera miljöskatter för att uppmuntra energieffektivisering. I 1995 års åtgärdsplan för hållbart byggande efterlyses granskningar år 1998 och 2000 av värmeeffektivitetsstandarderna. Regeringen har aktivt stött kraftvärmeproduktion. Affärsverken genomför miljöåtgärdsplanen (MAP) som omfattar en rad olika bidrag och informationsprogram om energieffektivisering.

Portugal

Energiprogrammet som skapades 1994 och som delvis finansieras av EU är framförallt utformat för att tillhandahålla finansiella initiativ för energieffektivisering. Målet är att öka användningen av inhemska energikällor och att förbättra energieffektiviseringen. Energiprogrammet för byggnader trädde i kraft 1995. Företag som förbrukar mer än 1 000 toe per år åläggs att inrätta energihanteringssystem och deras energianvändningsmönster måste gås igenom vart femte år. Femårsplanerna måste godkännas av regeringen. I det strategiska programmet för den portugisiska industrins expansion och modernisering tillhandahålls incitament och frivilliga åtgärder för att hjälpa industrin att både moderniseras och att uppfylla miljömål. I SIURE, det regionala stimulanssystemet för en rationell användning av energi uppmuntras investeringar i energieffektivisering genom besiktningar, investeringsstöd, demonstration och information.

Spanien

Den senaste energipolitiken har fastställts i den nationella energiplanen 1991-2000 (PEN) och den godkändes av parlamentet i april 1992. I PEN prioriteras energieffektiviseringen högt. Målet med energieffektiviseringsplanen är att minska den planerade slutliga energiefterfrågan med 7,6 % år 2000 jämfört med 1991, genom en minskning med 7 % i industrin, 9,6 % i transportsektorn och 5 % i bostadssektorn. Det finns en mängd olika bidragsprogram. IDAE, Institutet för energidiversifiering och energibesparing tillhandahåller tredjepartsfinansiering för sjukhus och industri. Regeringen lanserade ett DSM-program under 1995. IDAE förhandlade den första frivilliga överenskommelsen med industrin 1996.

Sverige

Sverige har traditionellt haft en ambitiös energieffektiviseringsstrategi. I 1997 års proposition om en hållbar energiförsörjning betonas energieffektiviseringen starkt vid upphandling av teknik. Målet för Sveriges energipolitik från 1997 är att säkra långsiktiga och kortsiktiga leveranser av elektricitet och annan energi på internationellt konkurrenskraftiga villkor. Fram till 1997 års proposition om en hållbar energiförsörjning gällde den officiella svenska energipolitik som antogs 1991. Sverige förlitar sig också på en mängd olika miljöskatter, inbegripet en skatt på koldioxidutsläpp. Sverige stöder kommunal energihushållning och ålägger kommunerna att förbereda energiplaner.

Förenade kungariket

Energipolitiken i Förenade kungariket grundas på att trygga säkra, diversifierade och hållbara leveranser av energi i de former som människor och företag önskar och till konkurrenskraftiga priser. Regeringens uppfattning är att detta kan uppnås genom konkurrenskraftiga energimarknader som verkar inom en stabil rättslig ram. Energieffektivisering har varit en viktig del av energipolitiken sedan 1970-talet. Energisparfonden inrättades för att uppmuntra investeringar i energieffektivisering. I 1995 års lag om energihushållning i hemmen åläggs alla lokala bostadsmyndigheter att fastställa åtgärder som kommer att förbättra energieffektiviteten i allmänna och privata bostäder. Förenade kungariket är ledande när det gäller att utveckla program för bästa metod som tillhandahåller teknisk information för yrkesverksamma i alla sektorer. Regeringen har också ett ambitiöst program för att förbättra energianvändningen vid sin egen verksamhet.

ISSN 1024-4506

KOM(98) 246 slutlig

DOKUMENT

SV

12 06 01 10

Katalognummer : CB-CO-98-286-SV-C

ISBN 92-78-35501-1

Byrån för Europeiska gemenskapernas officiella publikationer
L-2985 Luxemburg